

STADSBYGGNADSKONTORET

PLANAVDELNINGEN

Louise Heimler

Tfn 08-508 273 68

Max Goldstein

Tfn 08-508 275 78

GRANSKNINGSHANDLING

DNR 2011-03366

2015-05-05

I(30)

Planbeskrivning

Detaljplan för del av fastigheten Årsta 1:1, Årstafältet park, i stadsdelarna Östberga och Enskedefältet, Dp 2011-03366

Karta med planområdet ungefärligt markerat.

Sammanfattning

Denna detaljplan ingår i planeringen av stadsutvecklingsområdet Årstafältet. På Årstafältet planeras cirka 4500 nya bostäder och en stadspark i ett centralt och attraktivt läge. Visionen för den nya stadsdelen är *en plats för möten*. Planen syftar till att förändra den befintliga parken på Årstafältet, så att den kan utformas i samklang med den planerade nya bebyggelsen. Förslaget följer *Promenadstaden - översiktsplan för Stockholm*, där Årstafältet ingår i den centrala stadens utvidgning, och är av stor betydelse för att koppla samman områdena intill. Projektet överensstämmer med stadens övergripande mål för stadsplaneringen, *Vision 2030* och *Söderortsvisionen*.

Planens syfte och huvuddrag

När innerstaden nu växer söderut kommer parkens betydelse att öka. För att parken ska bli en central mötesplats i Söderort behöver den utvecklas och få ett mer attraktivt och tillgängligt innehåll än idag. Parken blir hjärtat i den nya stadsdelen, och utformas både som lokal samlingsplats och målpunkt för besökare från andra delar av staden. Parken får tydliga entréer och stråk, generösa och tillgängliga vistelseytor, och skogsbeklädda kullar ger skydd mot omgivande bullerkällor. Parken avgränsas mot den nya bebyggelsen av en zon med varierade ytor för lek, spontanidrott, umgänge och promenader. I följande text kallas de för aktivitetsbryggan och parkbryggan. Dagvattendammen och Valla å utvidgas och blir ett viktigt inslag i parken, vilket ger stora rekreativa värden för parkens besökare, samtidigt som det gynnar djur- och växtliv. Kolonilottsområdet, idrottsplatsen och det nya byggnaderna för kultur- och fritidsändamål längs Huddingevägen/Östbergavägen bidrar till att göra parkens södra delar till en målpunkt i parken.

Planen omfattar parken, nya gångfartsgator längs parkens norra och västra del, en gång- och cykelbro över Huddingevägen/Östbergavägen samt en idrottsplats mot Östbergavägen. Planen innehåller också byggrätt för kultur- och fritidsändamål, kolonistugor, föreningslokal samt byggander för idrottsändamål i parkens södra delar.

Miljöbedömning

Stadsbyggnadskontoret har utrett om planförslaget medför betydande miljöpåverkan som åsyftas i PBL(2010) 4 kap 34§ eller MB 6 kap 11§. Miljökonsekvensbeskrivningen har samrått med Länsstyrelsen.

Tidplan

Granskning	2:a kvartalet 2015
Godkännande i SBN	3:e kvartalet 2015
Antagande i KF	4:e kvartalet 2015

Innehåll

Inledning	4
Handlingar	4
Planens syfte	5
Plandata.....	5
Tidigare ställningstaganden	6
Förutsättningar	7
Pågående utveckling i närheten.....	7
Natur.....	8
Kulturhistoriskt värdefull miljö	9
Geotekniska förhållanden.....	9
Hydrologiska förhållanden	10
Gator och trafik.....	10
Störningar och risker	11
Planförslag	12
Från landskapspark till aktivitetspark	12
Parkens olika delar.....	13
Bygglovsbefrielse	17
Teknisk försörjning.....	24
Tillgänglighet och parkering.....	25
Konsekvenser	25
Behovsbedömning.....	25
Tidplan	27
Planprocess.....	27
Genomförande	27
Genomförande i etapper	27
Organisatoriska frågor	27
Verkan på befintliga detaljplaner.....	28
Fastighetsrättsliga frågor.....	28
Ekonomiska frågor	29
Tekniska frågor.....	29
Genomförandetid.....	30

Inledning

Handlingar

Planhandlingar

Planförslaget består av plankarta med bestämmelser. Där höjder förekommer redovisas dessa i höjdsystemet RH2000. Till planen hör denna planbeskrivning och en miljökonsekvensbeskrivning enligt Miljöbalken.

Utredningar till detaljplan

Utredningar som tagits fram under program- och planarbetet är:

Årstafältet delstudie naturmiljö – fågelinventering (Calluna AB 2012)

Årstafältet delstudie naturmiljö – insektsinventering Valla å och damm
(Calluna AB 2012)

Årstafältet delstudie naturmiljö – insektsinventering pilallén (Calluna AB 2012)

Årstafältet delstudie naturmiljö – naturvärden och ekologiska nätverk (Calluna AB 2012)

Årstafältet delstudie naturmiljö – naturvärden och ekologiska nätverk - delomården (Calluna AB 2012)

Årstafältet delstudie naturmiljö – tornfalkens födosök (Calluna AB 2013)

Årstafältet Rapport – Bullerutredning (WSP 2013)

Årstafältet Rapport – Geoteknik (WSP 2013)

Årstafältet Rapport – Luft (SLB-Analys 2013)

Årstafältet Rapport – Naturmiljö fördjupad (Calluna AB 2013)

Årstafältet Rapport – Risk (Tyréns 2013)

Årstafältet Rapport – Vind (White 2013)

Årstafältet Trafikutredning (Tyréns 2013)

Årstafältet Trafikutredning Bilaga 2: Korsningsanalyser, redovisning Capcal och Vissim (Tyréns 2013)

Årstafältet Miljökonsekvensbeskrivning Programområdet (Tyréns 2015)

Cykelplanering för Årstafältet (Exploateringskontoret, Trafikkontoret 2012)

Årstafältet arkeologisk förstudie (Stockholms stadsmuseum 2012)

Årstafältet dagvattenutredning (Sweco 2012)

Årstafältet fördjupad bullerutredning (WSP 2012)

Årstafältet Miljökonsekvensbeskrivning Detaljplan Parken (Tyréns 2015)

Det gröna Årstafältet (White 2015)

Programutredningar

Barnkonsekvensanalys – Barn och ungdomar på Årstafältet (ÅWL 2010)

Likeheter och skillnader i Årstabarnens och Östbergabarnens perspektiv på planering av Årstafältet (Trafikkontoret 2009)

Marknadsanalys Nya Årstafältet (Evidens 2009)

Rapport – Bullerutredning (WSP 2009)

Stadsbyggnadsanalyser av Nya Årstafältet – Underlag till planprogram
(Spacescape 2010)

Trafikanalys Årstafältet Kortversion (Atkins 2009)

Ungdomarnas Årstafält Trafikkontoret (2009)

Årstabarnens Årstafält (Trafikkontoret 2008)

Årstafältet Rapport – Dagvattenutredning (WSP 2009)
Årstafältet Rapport – Trygghetsstudie (WSP 2010)
Östbergabarnens Årstafält (Trafikkontoret 2008)

Övrigt underlag

Illustrationsplan (White Arkitekter, 2015)
Årstafältet Koloniförening Bygglov och färgsättning (Marge 2015)

Medverkande

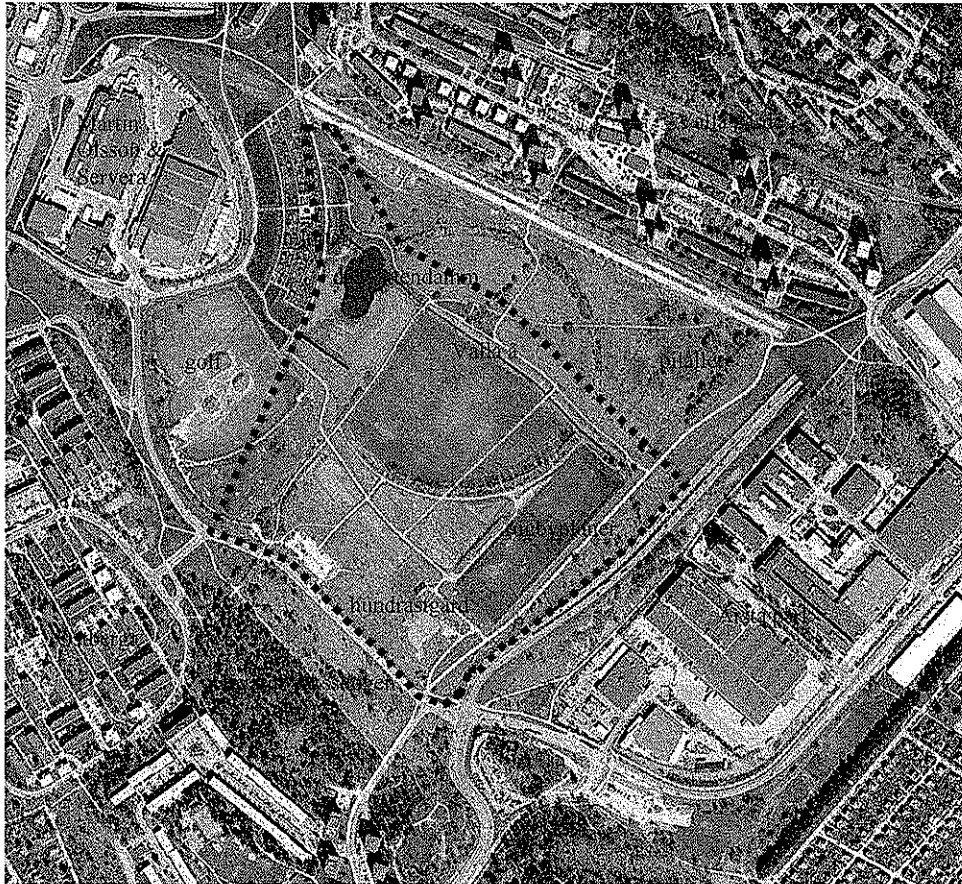
Planhandlingar såsom plankarta och planbeskrivning är framtagna av Louise Heimler, Rebecca Kihlman och Max Goldstein (stadsplanerare) på stadsbyggnadskontoret. Texter som rör naturmiljö och vatten har skrivits av Virginia Kustvall Larsson (översiktsplanerare) på stadsbyggnadskontoret. Medverkat har även Mattias Nilsson, David Kjellgren, Sofia Brydolf, Emma Lundborg (konsult), Patrik Berglin samt Vello Parts på exploateringskontoret. Genomförandebeskrivningen har upprättats tillsammans med Håkan Nordh (lantmätare) på lantmäterimyndigheten. Illustrationer och bilder är framtagna av stadsbyggnadskontoret där inte annat anges.

Planens syfte

Planen syftar till att förändra den befintliga parken, så att den kan utformas i samklang med den nya bebyggelsen. Planförslaget omfattar parken, nya gångfartsgator längs parkens norra och västra del, en gång- och cykelbro över Huddingevägen samt en idrottsplats mot Östbergavägen. Planen innehåller också byggrätt för kultur- och fritidsändamål, kolonistugor med därtill hörande föreningslokal samt byggnader för idrottsändamål i parkens södra delar.

Plandata

Årstafältet är Söderorts största fält (cirka 50 ha) och ligger mellan stadsdelarna Årsta, Östberga och Enskedefältet. Planområdet utgörs idag huvudsakligen av Årstafältet. Det aktuella planområdet omfattar drygt hälften av fältet. Planområdet är cirka 28 ha. Planområdet omfattar del av Årsta 1:1. Marken ägs av Stockholms stad.

Planområdets ungefärliga avgränsning är markerad med en streckad linje. På flygbilden syns hela den befintliga parken på Årstafältet.

Tidigare ställningstaganden

Översiktsplan

Förslaget ligger i linje med *Promenadstaden - översiktsplan för Stockholm*, där Årstafältet ingår i den centrala stadens utvidgning och är av stor betydelse för att koppla samman områdena intill. Årstafältet pekas ut som en nod i det växande Stockholm, med en hållbar stadsdel och en park i världsklass. Projektet överensstämmer med stadens övergripande mål för stadsplaneringen, *Vision 2030* och *Söderortsvisionen*.

Program

En internationell arkitekttävling för en ny stadsdel och park på Årstafältet anordnades 2008 av stadsbyggnadskontoret och exploateringskontoret. Det vinnande förslaget "Arkipelag", med sin varierade kvartersstruktur och tydliga stadsfront, lade en visionär grund till det program för Årstafältet som togs fram under 2010. Visionen för Årstafältet är *en plats för möten* – möten mellan människor, mellan stad och park och mellan nytt och gammalt. Våren 2010 genomfördes programsamråd för den nya stadsdelen på Årstafältet.

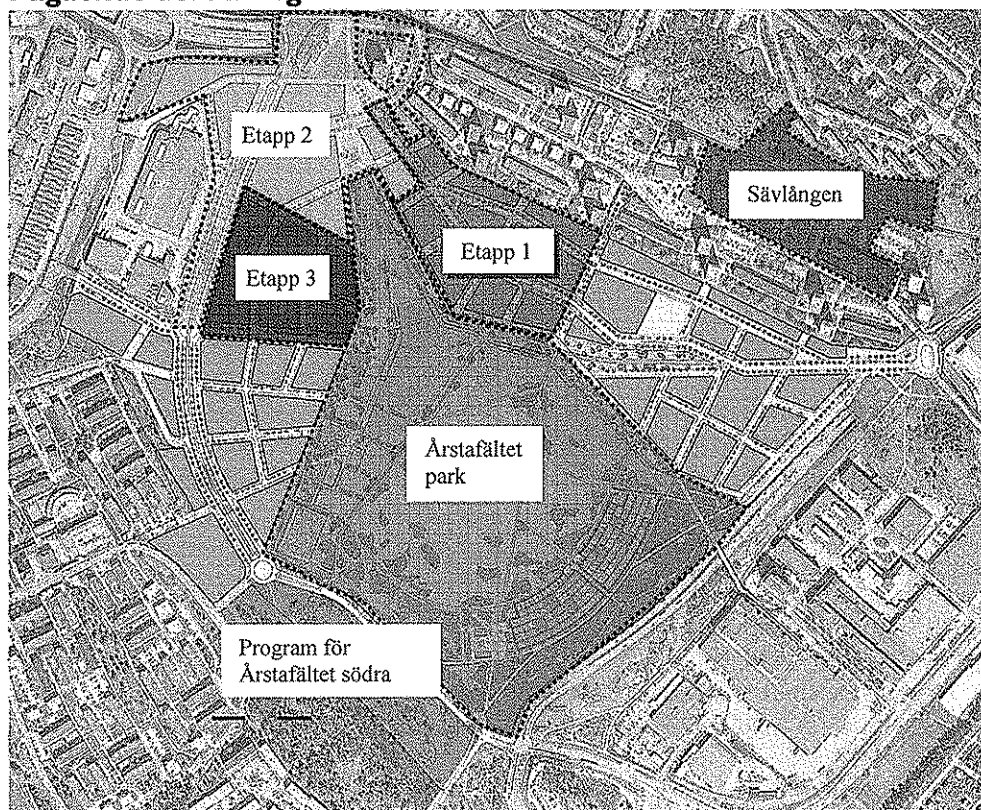
Planläggningen av Årstafältet påbörjades i och med att detaljplaneförslaget för den nya parken, vilket var på samråd i september 2012.

Detaljplan

Planen ersätter delar av Dp 93045 från år 2001 som anger området framförallt som park, men även kontor, lager, odlingsområde och spårområde. Detaljplanens genomförandetid upphör 2016-04-26. Då gällande detaljplan antogs, kunde staden inte förutse den stora befolkningsökning som Stockholm står inför och som innebär att staden numera planerar för 140 000 nya bostäder till 2030. Mot denna bakgrund har stadsbyggnadskontoret beslutat att påbörja planarbete för bostäder och park inom Årstafältet innan utgången genomförandetid.

Förutsättningar

Pågående utveckling i närheten

Strukturplan för stadsutvecklingsområdet Årstafältet med ungefärligt planområde för de första detaljplanerna (Valla 1, Postgården och parken) markerade. Pågående planarbete vid Sävlingen, del av Årstastråket och Årstafältet etapp 3 är också markerat.

Årstafältet kommer att bli en ny stadsdel i Stockholm och byggs ut i etapper. Inom Årstafältet pågår även detaljplaner för bebyggelse; etapp 1 (del av Årsta 1:1) och etapp 2 (Postgården). Etapp 3 markanvisades under vintern 2014 och detaljplanearbete kommer att påbörjas under hösten 2015 (skola, idrottshall och bostäder). Området söder om Östbergavägen, Årstafältet södra, kommer att studeras för cirka 1000 bostäder genom program. I närheten ligger även Sävlingen, del av Årstastråket (huvudsakligen bostadsändamål).

Natur

Naturvärden

Årstafältet ligger i en dalgång som sträcker sig i öst-västlig riktning och är en del av ett storskaligt sprickdalslandskap. En naturvärdesinventering och konsekvensanalys har utförts som visar att Årstafältets största värde utgörs av de stora sammanhängande områdena med öppna och halvöppna marker. Årstafältet är en del av ett gammalt kulturlandskap som påminner om karaktären hos odlingslandskapet. Dess ekologiska funktion för växt- och djurarter hör därför till odlingslandskapet.

Naturmiljön inom planområdet består till större delen av öppen, frisk och örtrik gräsmark med spridda buskage av främst slån, nypon och hagtorn, en vegetation som ger värden för fåglar och insekter.

I arbetet med miljökonsekvensbeskrivningen (MKB) har naturmarkens värde delats in i fem klasser. Inom planområdet finns ingen naturmark som tillhör det högsta naturvärdet (klass 1).

Det finns områden med högt naturvärde (klass 2), vilket innebär att området har någon eller några av de viktigaste huvudkomponenterna för ekologisk funktionalitet kvar. Inom denna klass finns en hällmark med torrbackskaraktär. Naturvärdet utgörs av flora som gynnas av torra och näringsfattiga förhållanden. Det finns styvmorsviol, vit fetknopp, sandtrav och mandelblom i fältskiktet. Miljöerna är livsmiljöer för fjärilar och andra insekter.

Delområden med naturvärde (klass 3) utgörs av dammen, den angränsande fuktängen och en frisk gräsmark med stort inslag av örtrik och blommande fältskikt, några torrbackar och buskmarker. En relativt stor yta upptas av en före detta solrosåker där resterna av solrosorna ger proviant för fåglar under höst och vinter. Områden som har naturvärde (klass 3) har betydelse för den biologiska mångfalden genom att det bidrar till att upprätthålla och bevara variation av arter och ekosystem.

I områden med visst naturvärde (klass 4) finns det natur eller naturlig vegetation med potential för naturvärden. Det är öppna till halvöppna gräsmarker som domineras av gräs och näringsgynnad vegetation. Det finns även inslag av örtrik flora med arter som käringtand, prästkrage och klöver. Inslaget av träd med bär och buskar kan vara stort. Här och var finns vallar och jordhögar med nässlor och ryssgubbe. I västra delen av fältet finns buskridåer med visst värde.

Inom planområdet finns även ytor som tillhör klass 5, utan särskilt naturvärde. Dessa ytor utgörs främst av stora öppna ytor på fältet, där även rugbyplanerna och golfbana ingår. Dessa öppna gräsmarker har dock ett värde som rast- och födosökslokal för fåglar som skrattnås, trastar, strandskata och ringduva och ingår i målbilden för arter som söker stora sammanhängande öppna områden.

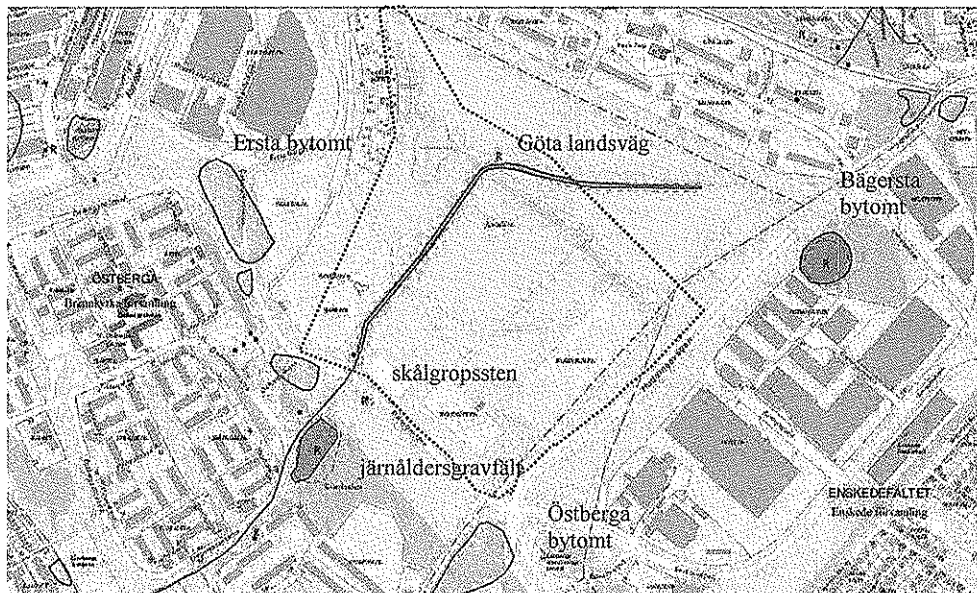
Rekreation och friluftsliv

Inom planområdet finns delar som är iordningsställda för olika typer av aktiviteter: två rugbyplaner, en golfbana, en hundrastgård samt klippta gräsytor för lek och bollspel. På grund av sin öppenhet präglas planområdet starkt av närheten till de stora trafiklederna Huddingevägen, Södra länken och

Östbergavägen. Bullret har en starkt negativ inverkan på områdets rekreativvärde. Trots närheten till intilliggande bostadsområden saknas idag tydliga entréer och stråk till Valla gårde, Enskedefältet och Östberga.

Kulturhistoriskt värdefull miljö

På Årstafältet går spår av det ålderdomliga kulturlandskapet fortfarande att avläsa. Fragmentariska lämningar efter bosättningar och skålgropsstenar talar för att människor slog sig ned i området redan under bronsåldern (1500-500 f Kr) och använde Årstafältet som betesmark för sina djur. De bevarade lämningarna kring Årstafältet utgörs av Bägersta, Östberga och Ersta bytomter. Förhistoriska gravfält som tillhört Valla och Östberga finns fortfarande kvar. Övriga bevarade lämningar utgörs av skålgropsstenar och två stensättningar i södra kanten av Årstafältet samt Göta landsväg. Det sammanhängande området med förhistoriska gårdar och gravfält som grupperar sig längs Göta landsväg är som helhet ett värdefullt fornlämningsområde.

Stadskartan med fornlämningar (rött) och kulturhistoriska lämningar (blått) vid Årstafältet (planområdet ungefärligt markerat).

Geotekniska förhållanden

Markförhållanden

Marken i planområdet är huvudsakligen plan med en svag lutning mot nordväst. Jordlagren inom Årstafältet varierar från 1 till 20 meter torrskorpelera direkt på friktionsjord eller berg. Inom områden med lera förekommer normalt cirka 1-2 meter torrskorpelera ovan den lösa leran. Leran har en varierande mäktighet mellan fem och femton meter. Vissa marksättningar pågår inom större delar av fältet.

Ras/skred

Planområdet redovisas som ett riskområde för skred i Länsstyrelsens i Stockholm läns rapport *Riskområden för skred, ras, erosion och översvämning i Stockholms län - för dagens och framtidens klimat*. Planområdet består huvudsakligen av mäktiga lerlager. Lera i sig innebär stabilitetsproblem och risk för sättningar.

Geotekniska utredningar och undersökningar har därför genomförts. De geotekniska utredningarna, kompletterade med provtagningar på Årstafältet används för att säkerställa att rätt grundläggningsteknik används vid stabilisering av marken inom planområdet.

Hydrologiska förhållanden

Dagvatten

På Årstafältet finns Valla å, som idag är ett dagvattendike, och tillhörande dagvattendamm. I anslutning till dammen ligger en anläggning för rening av dagvatten, som består av fördelningsdiken, översilningsyta, dagvattendamm samt en bevuxen markbädd. Efter dammen når vattnet så småningom Årstaviken, via i första hand Årsta bäckravin och vid större flöden via bergtunnel.

Miljö kvalitetsnormer för vatten

Planområdet är beläget inom avrinningsområdet för ytvattenförekomsten Mälaren-Stockholm med avrinning mot Årstaviken. Den berörda vattenförekomsten är klassad till god ekologisk status men uppnår ej god kemisk ytvattenstatus (VISS oktober 2014). Miljö kvalitetsnormer som ska uppnås är god ekologisk status 2015 och god kemisk status till 2015 med tidsfrist för tributyltennföreningar till 2021. Det finns förslag från Vattenmyndigheten om en ny vattenförekomstindelning där Årstaviken förväntas bli en egen vattenförekomst 2015. Beslutet kan innebära att nya miljö kvalitetsnormer kan komma att gälla för Årstaviken. Staden kommer att bevaka ett sådant beslut.

Grundvattnet ligger mellan två och tre meter under markytan och faller mot nordväst. Söder om planområdet ligger Valla å och tillhörande dagvattendamm från vilken dagvattnet från planområdet leds vidare till Årstaviken, via i första hand Årsta bäckravin och vid större flöden via bergtunnel.

Gator och trafik

Gång- och cykeltrafik

Planområdet korsas av flera regionala och lokala gång- och cykelstråk, som på ett bristfälligt sätt kopplar samman parken med de omgivande stadsdelarna. Planområdets östra del korsas av ett regionalt cykelpendlingstråk, som fortsätter vidare norrut mot Gullmarsplan. Tydliga entréer från Valla gårde och Östberga saknas, och det finns ett stort behov av en bättre sammankoppling mellan det lokala och regionala cykelnätet.

Kollektivtrafik

Norra delen av planområdet ligger i ett relativt bra kollektivtrafikläge tack vare närheten till tvärbansans hållplatser Valla gårde och Årstafältet, pendeltåg i Årstaberg och buss på Sandfjärdsgatan. Södra delen av Årstafältet saknar idag god kollektivtrafik.

Biltrafik

Planområdet angränsar till trafikleder med höga trafikflöden i öster och söder, Huddingevägen och Östbergavägen. Huddingevägen är anslutningsväg till Södra länken och tidvis mycket trafikerad (34 000 bilar/dygn). Även

Östbergavägen, som är enda anslutningen till Östberga, är periodvis hårt trafikerad (10 270 bilar/dygn).

Planområdet angörs idag med bil enbart från Östbergavägen till en parkeringsplats i fältets södra del, med runt 100 parkeringsplatser.

Tillgänglighet

Området är till största delen plant vilket ger goda förutsättningar för att klara stadens tillgänglighetskrav.

Farligt gods

Huddingevägen är sekundär transportväg för farligt gods. Östbergavägen ingår i stadens primära utryckningsnät och är den enda anslutningen till Östberga.

Störningar och risker

Förorenad mark

Jordprover som tagits på Årstafältet visar generellt sett låga halter av föroreningar.

Luftkvalitet

I anslutning till Huddingevägens och Södra länkens tunnelmynningar överskrids miljökvalitetsnormer för dvs. kvävedioxid (NO₂) och partiklar (PM 10), vilket dock inte påverkar planområdet. Inom planområdet ligger halterna under miljökvalitetsnormerna.

Trafikbuller

Planområdet omges av stora trafikleder. Det är främst längs Huddingevägen, men även Östbergavägen, som området är bullerstört idag.

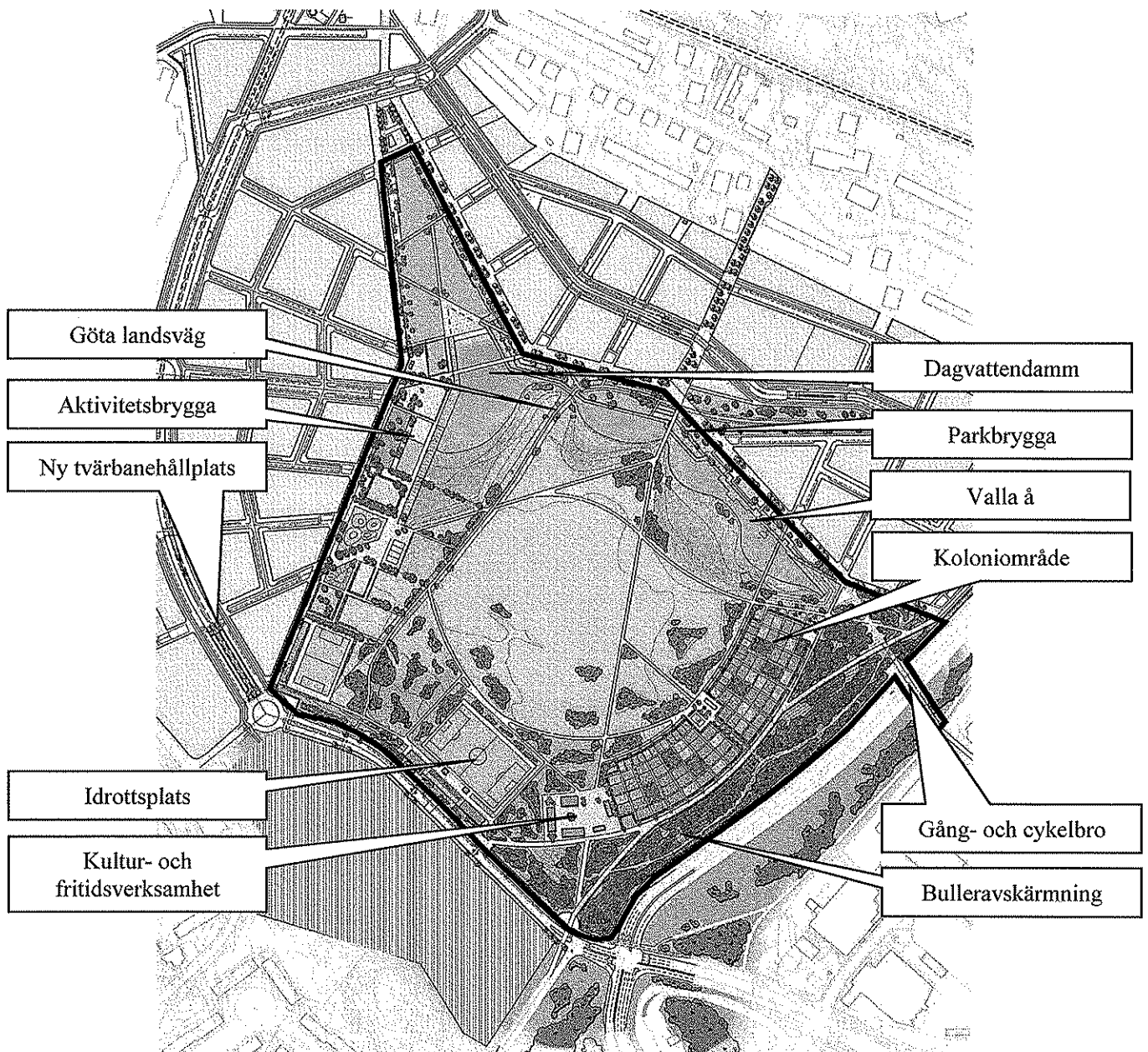
< 40.0 dB dBA
> 45.0 dB dBA
> 50.0 dB dBA
> 55.0 dB dBA
> 60.0 dB dBA
> 65.0 dB dBA
> 70.0 dB dBA
> 75.0 dB dBA
> 80.0 dB dBA
> 85.0 dB dBA
> 90.0 dB dBA
> 95.0 dB dBA

Vägtrafikbuller dygnsekvivalent nivå. Illustration: WSP Akustik.

Planförslag

Från landskapspark till aktivitetspark

När innerstaden växer söderut kommer den befintliga parkens betydelse att öka. Årstafältets park har en strategisk betydelse för att väva samman de omkringliggande områdena med varandra och skapa en sammanhängande och levande stadsbygd. För att parken ska bli en central mötesplats i Söderort behöver den utvecklas och få ett mer attraktivt och tillgängligt innehåll än idag. Parken blir hjärtat i den nya stadsdelen, med tydliga stråk och entréer, generösa och tillgängliga vistelseytor och skogsbeklädda kullar som ger skydd mot omgivande bullerkällor.

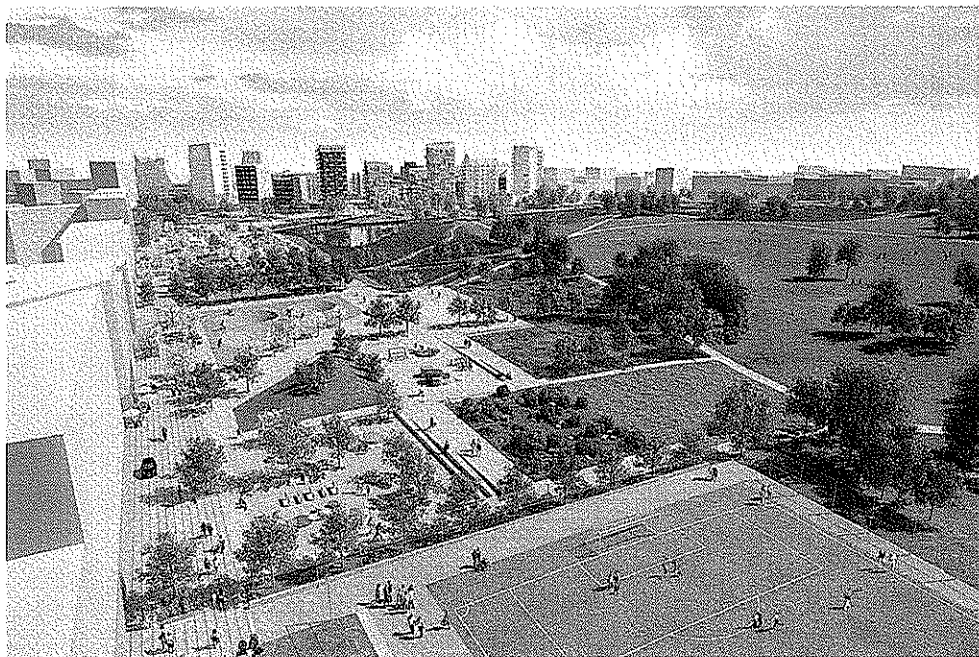
Parkens centrala del består av ett stort och öppet fält, med närhet till Valla å och en dagvattendamm. Nära bebyggelsen utformas ytor för spontanidrott, idrottsplats, lek och umgänge. Gräns för detaljplanen markerad med tjock svart linje. Illustrationsplan: White arkitekter.

Parkens olika delar

Publika stråk och platser närmast bebyggelsen

Parken avgränsas mot den nya bebyggelsen av en zon med varierade ytor för lek, spontanidrott, idrottsplats, umgänge och promenader. I följande text kallas de för aktivitetsbryggan och parkbryggan. Aktivitetsbryggan i väster innehåller ytor för lek och spontanidrott, och har förutsättningar att bli en central mötesplats för både gamla och unga. Här ges möjligheter för bland annat skate och inlines, klättring, boule, fotboll och lek.

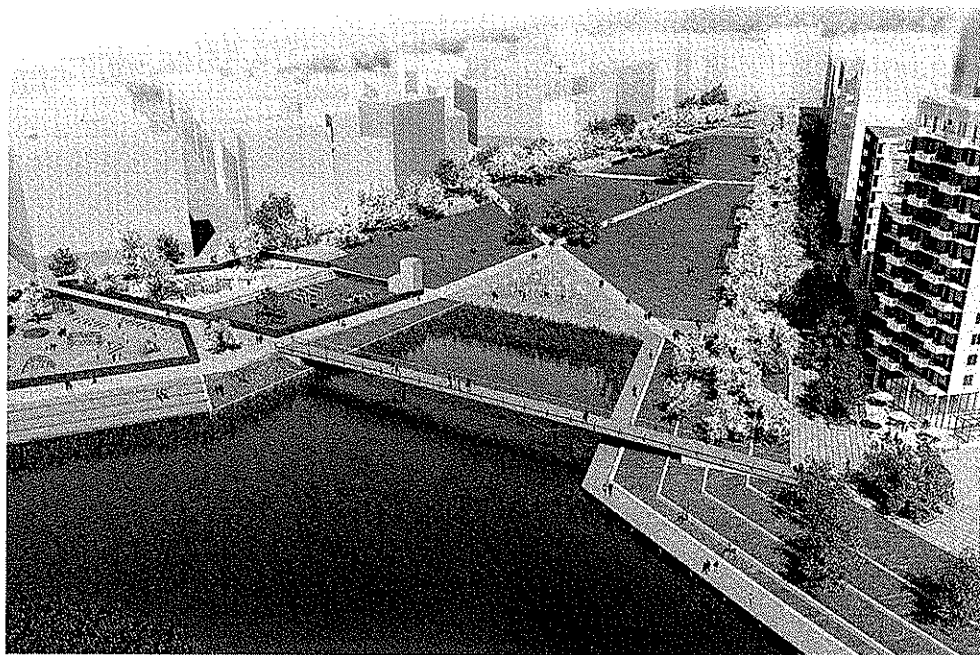
Parkbryggan i norr blir ett viktigt promenadstråk som knyter ihop Årstafältet med Enskedefältet via en ny gångbro över Huddingevägen. Längs parkbryggan finns lekplatser, blomsterplanteringar och bänkar i soligt sydvästläge i anslutning till Valla å. Bryggorna fortsätter längs hela parken och möts i en grönskande stadspark. Parken lutar svagt mot fältet i söder, där det avslutas med ett vattenspel för lek.

Längs parkens västra del planeras en aktivitetsbrygga med plats för lek och spontanidrott. Aktivitetsbryggan blir en viktig mötesplats på Årstafältet där unga och gamla samt människor olika stadsdelar kan mötas. Illustration: White arkitekter.

Det öppna fältet och arkipelagen

Det stora öppna fältet förblir fritt och öppet – här finns utrymme för spontan lek och idrott, picknick och solbad men även för tillfälliga evenemang som festivaler, teater och cirkus. De öppna gräsmarkerna, med inslag av friskäng och våtmark förstärker upplevelsen av dalgångens forna odlingskaraktär och ger förutsättningar för ett rikt växt- och djurliv. Södra delarna av parken utvecklas till en arkipelag – ett halvöppet landskap med öar av träd och buskar med det svenska målarlandskapet som förebild. Arkipelagen av åkerholmar skapar rumslighet och lä på fältet, och utvecklade bryn av blommande träd och buskar som exempelvis vildapel, hagtorn, rönn och slån gynnar djurlivet. Befintlig vegetation sparas i så stor utsträckning som möjligt, t.ex. torrbacken och buskmiljöerna i anslutning till Göta landsväg, liksom uppvuxna träd som ingår i de nya åkerholmarna eller skogspartierna.

I stadsdelsparken finns öppna ytor, lekplatser och vattenspel. Illustration: White arkitekter.

Skogsbeklädda kullar

Mot Huddingevägen skapas ett omväxlande lövskogsområde med ett tydligt samband med Kvarnbacksskogen. De skogsbeklädda kullarna bidrar till att avskärma parken från Huddingevägen, och att skapa ett mer omslutet parkrum. Längs Huddingevägen bidrar bullerskydd till att skapa en bullerskyddad parkmiljö. En låg mur mot Östbergavägen dämpar buller och skapar en tydlig gräns mellan parken och gatan.

Göta landsväg

Göta landsväg är en unik vägrest av Stockholms historiska entré söderifrån och kommer att lyftas fram som ett centralt motiv i parken. Landsvägen behåller sin karaktär av ålderdomlig landsväg upphöjd på bank i det öppna landskapet. Göta landsväg och aktivitetsbryggan sammanflätas med vegetation, träspångrar, och informella stigar på ett sätt som anknyter till det historiska odlingslandskapets tegar. Den biologiska mångfalden och den kulturhistoriskt värdefulla miljön stärks genom att vegetationen på platsen bevaras, grupper av träd och buskar etableras längs Göta landsväg och miljöer med vägkantsflora skapas.

Intressanta och tillgängliga vattenmiljöer

Vattnet får större betydelse i parken än idag. Dagvattendammen blir större och Valla å omgestaltas från att vara ett rakt dagvattendike till att få en mer slingrande sträckning och flackare slänter. Ån sträcker sig utmed parkbryggan, där sittgradänger, grässlänter och träbryggor bidrar till att göra årummet mer intressant och tillgängligt. Vattenmiljöer och planteringar utformas som en del i en hållbar dagvattenhantering, och med hänsyn till olika djurgruppers krav på livsmiljöer. Längs dammens sydsida anläggs en friskäng med våtmarksväxter och mindre buskage för att skapa goda förutsättningar för fåglar och insekter samt för att möjliggöra fluktuationer i vattennivån. Årstafältets våtmarker blir med hjälp av bryggor, informationstavlor och utsiktstorn en sevärdhet i parken.

Nya broar över Valla å skapar fler kopplingar mellan bebyggelsen i norr och parken.

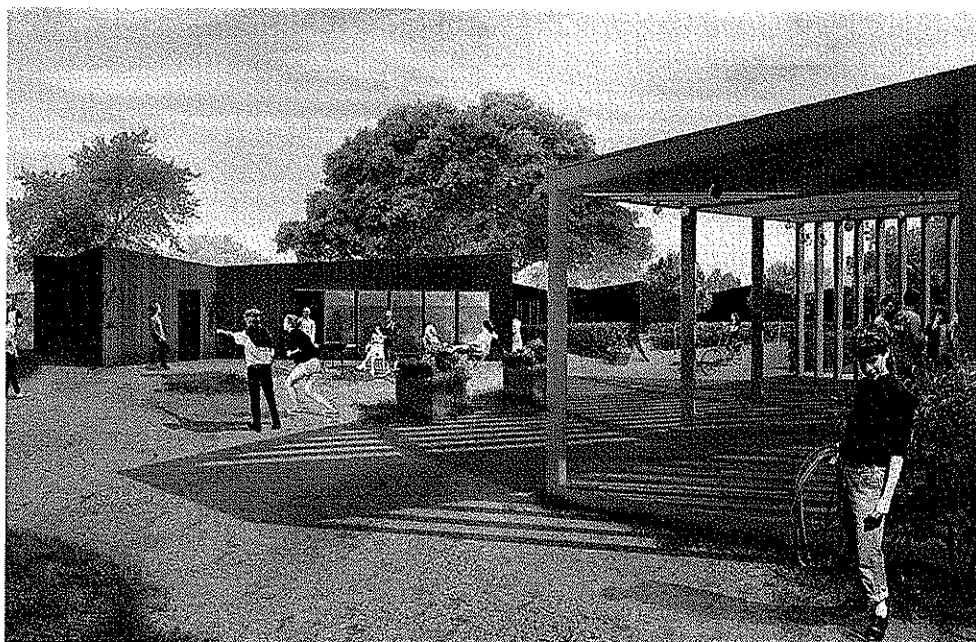

Längs parkbryggan löper Valla å. Här finns promenadstråk och sittplatser. Illustration: White arkitekter.

Kolonilottsområde

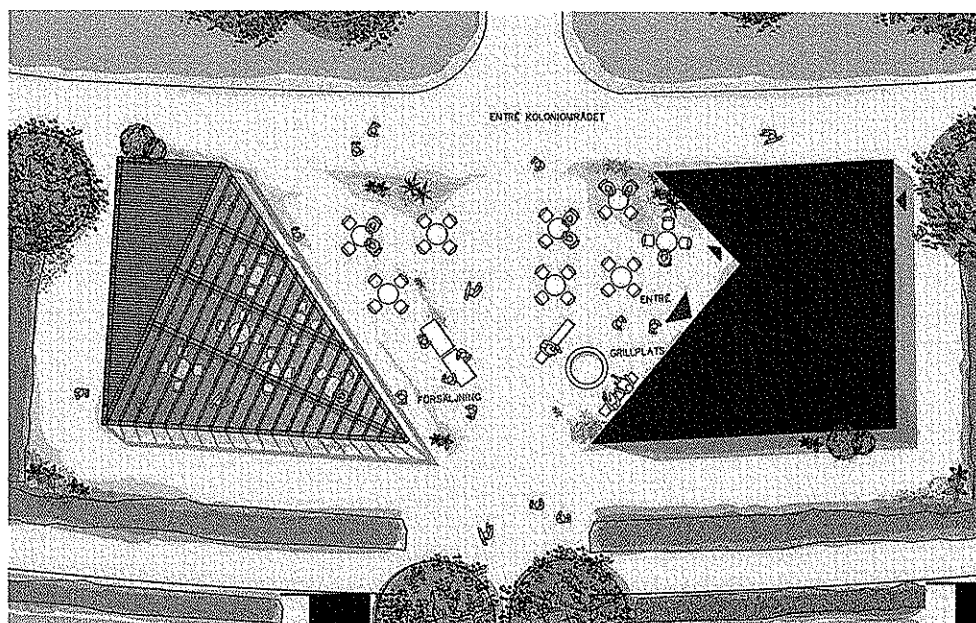
Kolonilottsområdet flyttas till parkens sydöstra delar, med plats för samtliga lotter från det nuvarande kolonilottsområdet på Årstafältet. Kolonilotterna behåller sin nuvarande odlingslottstorlek och samma antal stuglotter, men kan innehålla något fler odlingslotter än det befintliga kolonilottsområdet. Kolonilottsområdet får en rumslighet genom häckar och traddungar. Området planeras för stor tillgänglighet för parkens övriga besökare, genom att det är kopplat till parkens viktiga stråk.

Kolonilottsområdet placeras i soligt och bullerskyddat läge längs den skogsbeklädda vallen mot Huddingevägen, i direkt anslutning till det regionala cykelstråket och de nya byggnaderna för kultur-och fritidsändamål i parkens södra del. Kolonilottsområdets nya föreningslokal placeras i mitten av koloniområdet. Här planeras även en pergola med möjlighete för t.ex. konserter och föreläsningar.

Kolonilotts-föreningens nya föreningslokaler. Illustration: Marge arkitekter

Det är av stor betydelse att kolonistugorna och andra byggnader på kolonilottsområdet håller en hög arkitektonisk klass, för att bli ett attraktivt inslag i parken som helhet. För stuglotterna har ett förslag till ny kolonistuga på 8 m² tagits fram av Stockholms stad genom Marge arkitekter. Stugorna placeras i en zon i bakkant av kolonilotten, och bildar tillsammans med spaljéerna en visuell avskärmning mellan lotterna. På odlingslotterna kommer staden bygga odlingsbodar för verktyg. Möjlighet att uppföra regnskydd på odlingslotterna om 4 m² medges enligt detaljplanen.

Situationsplan för föreningshus och pergola. Illustration: Marge arkitekter.

Kultur- och fritidsverksamhet

I parkens södra del planeras fyra till fem fristående byggnader placerade i en gårdsformation för kultur-och fritidsverksamhet. Byggnaderna ska utformas med inspiration från jordbrukets traditionella bruksarkitektur i proportioner, materialval och färgsättning, men med ett samtida arkitektoniskt uttryck. Byggnadernas innehåll och utformning är centralt för parkens södra delar. De ska vara flexibelt och robust planerade, för att ge möjlighet för exempelvis kulturverksamhet, kafé, växthus, djurhållning med icke kommersiellt syfte. Byggnaderna och innehållet kan utformas i samverkan med privata aktörer. På ytor runt om de nya byggnaderna finns möjlighet att ytterligare utveckla barnpedagogisk verksamhet med bygglek, grillplatser, fruktodlingar och ytor för smådjur.

Området planeras för stor tillgänglighet för parkens övriga besökare och allmänhetens passage genom området säkerställs. Verksamheten ska kunna växa fram och ändras varför viss flexibilitet medges i detaljplanens bestämmelser.

Idrottsplats

Längs Östbergavägen placeras en idrottsanläggning för fotboll och därtill hörande funktioner. Fotbollsplanen, som blir en 11-mannaplan, får konstgräs och kan således användas under större delen av året. Tillhörande byggnader, så som omklädningsrum och förråd, placeras i slänten mot Östbergavägen för att passas in i landskapet. Placering av byggnader och behovet av staket runt anläggningen ska anpassas för att möjliggöra gena kopplingar över idrottsplatsen i största möjliga mån från Östberga till parken. Taken på byggnaderna föreslås bekläs med sedum för att gynna spridning av växer och insekter mellan Hemskogen/Kvarnbacksskogan och Årstafältet. Idrottsplatsen angörs längs Östbergavägen.

Det gröna Årstafältet

Detaljplanen reglerar inte parkens utformning i detalj. Föreslagen utformning framgår av illustrationsplanen. Fördjupade riktlinjer för parkens utformning finns i *Det gröna Årstafältet*. Där beskrivs i detalj hur nya sociala och ekologiska värden skapas i den nya parken och stadsdelen. Den utgår från fyra strategier som fokuserar på 1) rekreation och hälsa 2) biologisk mångfald och pollinering 3) vattenreglering och klimatanpassning 4) och ett rikt fågelliv.

Bygglovsbefrielse

Bygglovsbefrielsen grundas på att kolonistugorna är placerade i park och inga boenden finns i direkt anslutning till kolonilottsområdet.

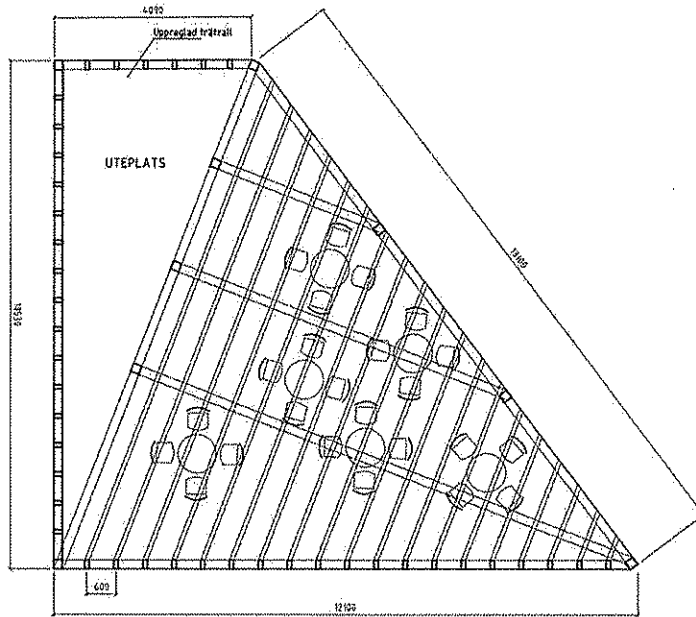
Staden har i samråd med kolonirörelsen tagit fram förslag till typstugor samt föreningslokal för Årstafältets koloniområde. Nedan redovisade stugor och föreningslokal får uppföras utan bygglov om de uppförs enligt bygghandlingar framtagna av Marge arkitekter.

Ovan nämnd arkitekt har upphovsmannarätt till ritningar för föreningslokal och de stugor som tagits fram. Bygglovsbefrielse gäller endast under förutsättning att stugorna uppförs enligt bygghandlingar och anvisningar utfärdade av

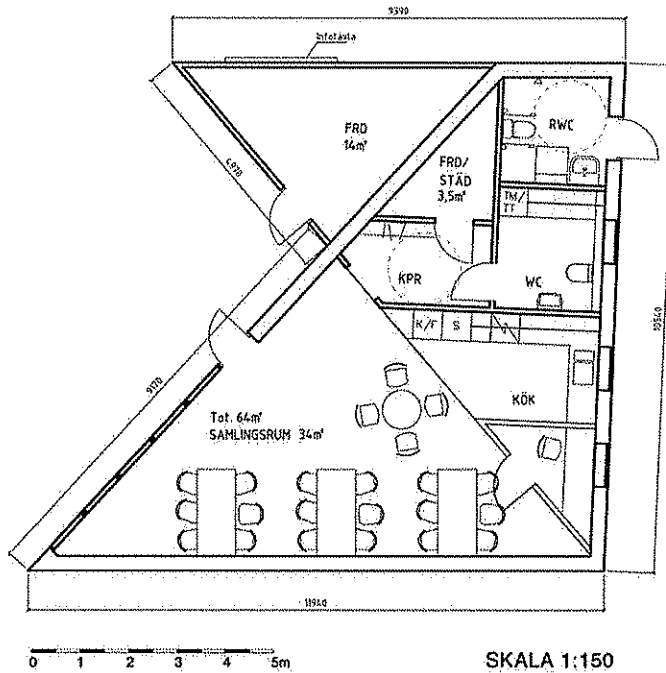
arkitekten. Startbesked behövs dock för byggnaderna. Även andra stugor får uppföras, men då efter sedvanlig bygglovprövning.

Bygghandlingar

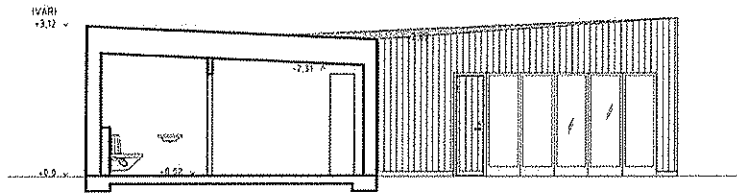
PERGOLA

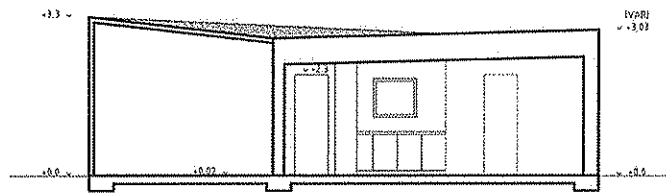
FÖRENINGSHUS

FÖRENINGSHUS, SEKTION A-A

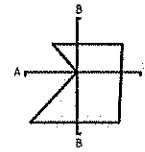

FÖRENINGSHUS, SEKTION B-B

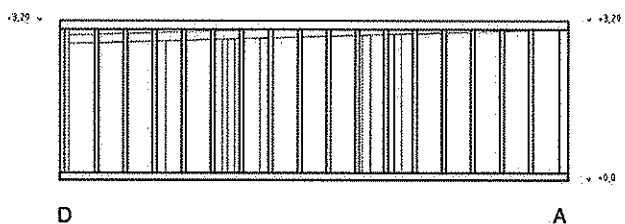
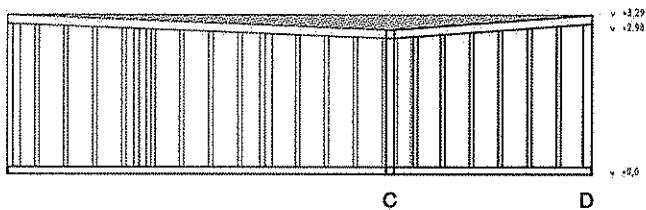
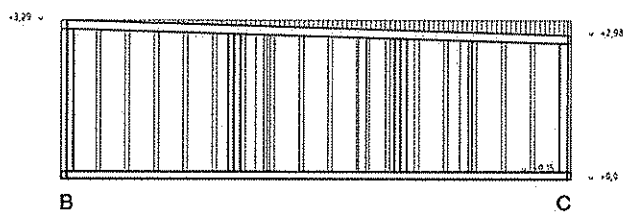
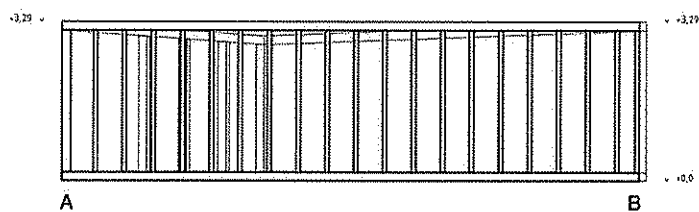

0 1 2 3 4 5m

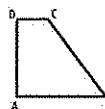
SKALA 1:150

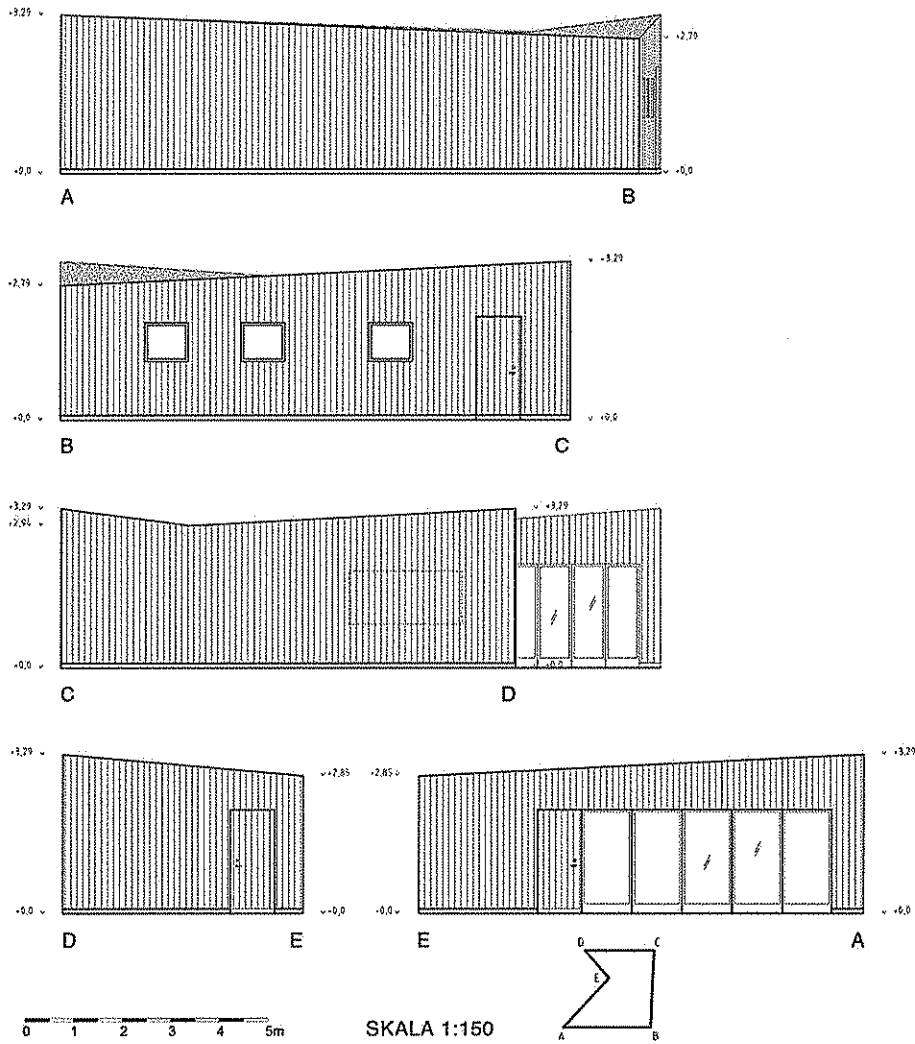
PERGOLA, FASADER

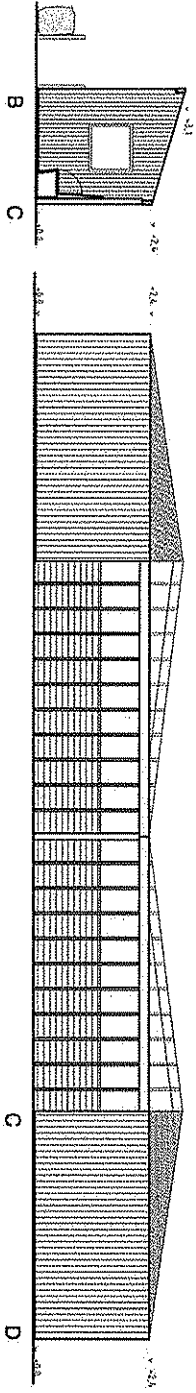
SKALA 1:150

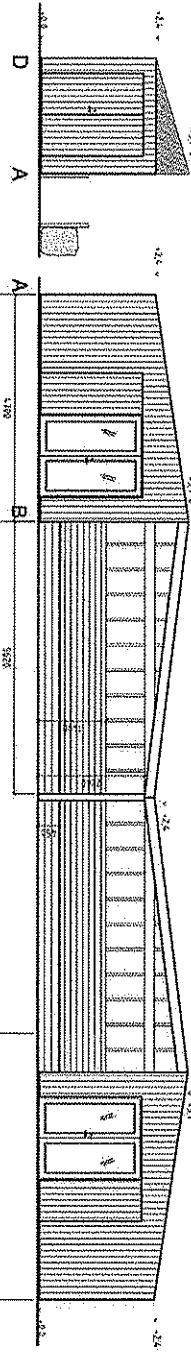
FÖRENINGSHUS, FASADER

KOLONISTUGA

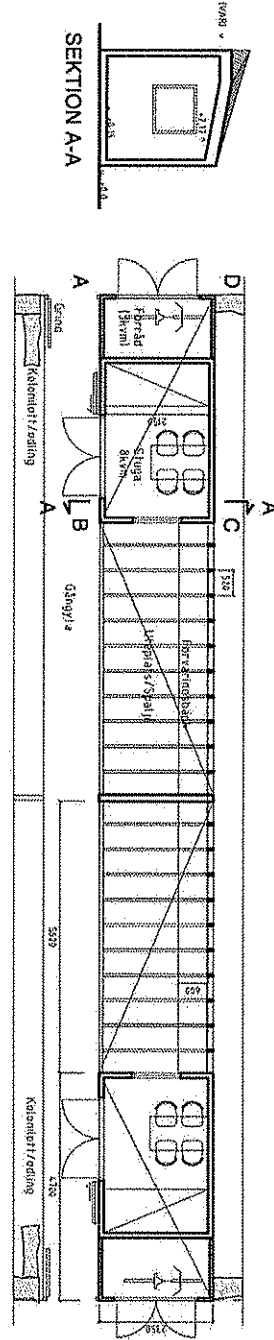
0 1 2 3 4 5m

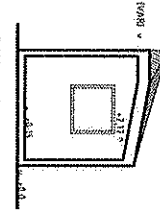
SKALA 1:150

FASADER

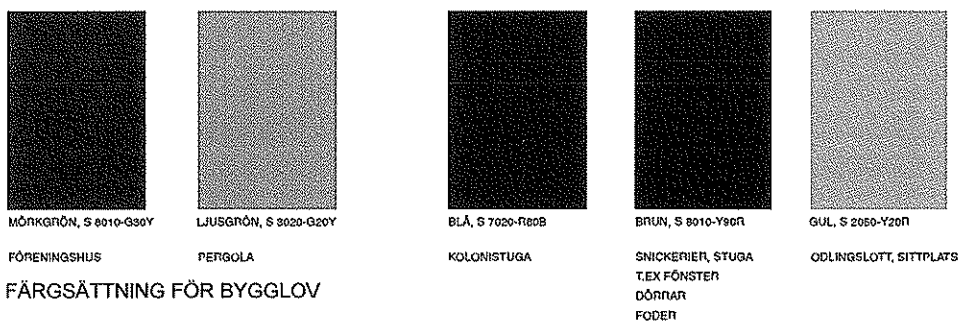
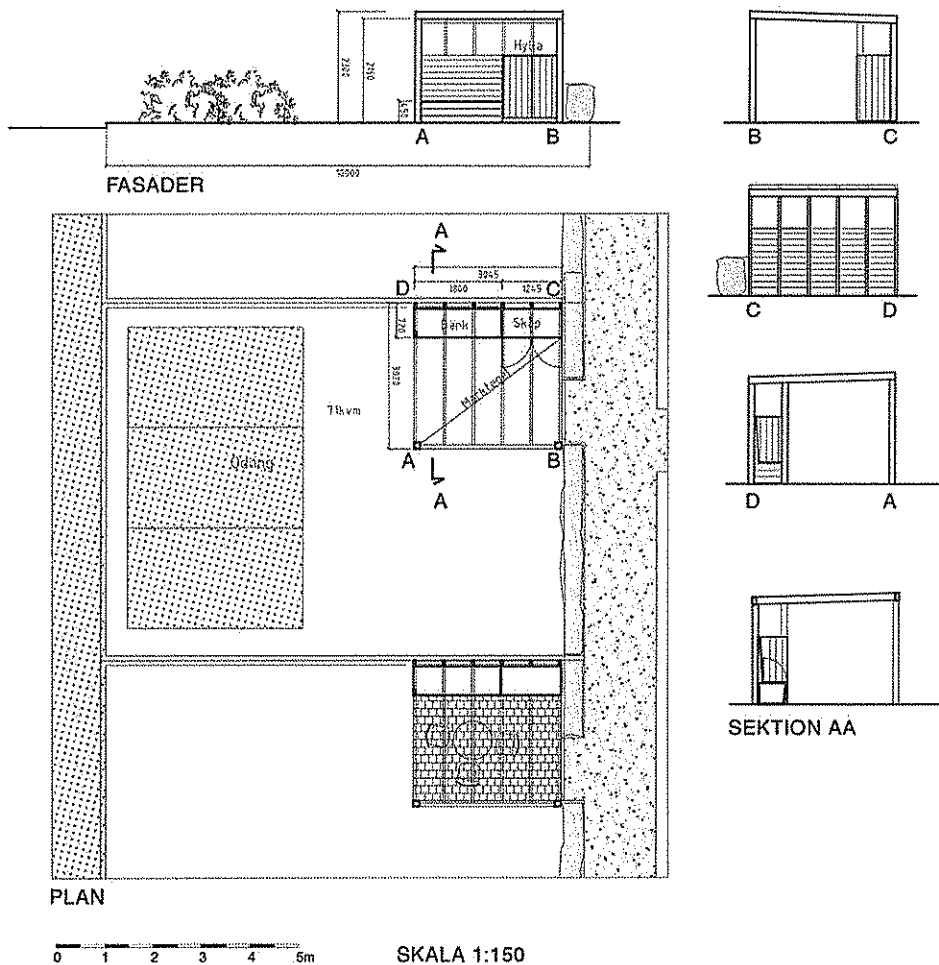
PLAN

SEKTION A-A

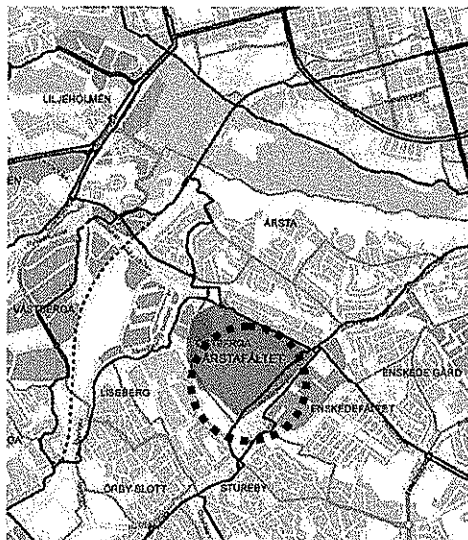
SITTPLATS, KOLONILOTT

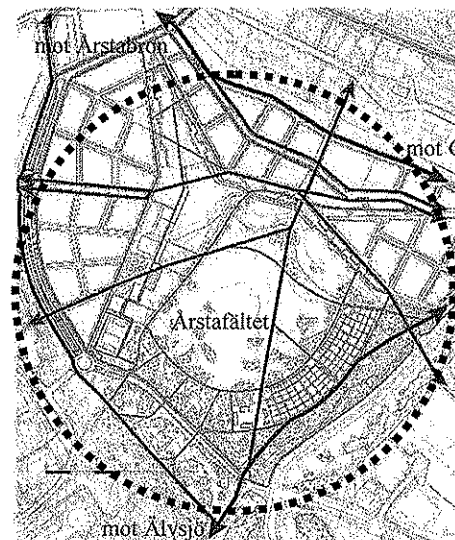
Gator och trafik

Gång- och cykeltrafik

I den nya stadsdelen prioriteras cyklister och fotgängare. Parken kommer ge upphov till fler besökare än idag, vilka i första hand förväntas gå, cykla, eller åka kollektivt till parken. Framkomligheten förbättras i parken genom att lokala cykelstråk kopplas samman med pendlingsstråken mot Gullmarsplan, Årstabron och Älvsjö. Nya tvärförbindelser för fotgängare och cyklister skapar tydliga entréer till parken från Östberga, Enskedefältet, tvärbanans stationer vid Valla torg och Årstafältet och den nya bebyggelsen.

Befintligt pendlingsstråk för cyklister (rött) och huvudstråk (blått) runt Årstafältet

Föreslagna pendlingsstråk för cyklister (rött), huvudstråk (blått) och lokalstråk (grönt) på Årstafältet.

De nya stråken genom parken har betydelse dels som regionala stråk, med målpunkter långt utanför parken, och som lokala stråk med kopplingar till närliggande bostads- och grönområden. Nya huvudstråk kopplar samman den östra och västra delen av bebyggelsen på Årstafältet och skapar gena förbindelser till Östberga. Huvudstråket längs parkbryggan fortsätter över Huddingevägen på en ny gång- och cykelbro, vilket skapar en starkare koppling till Enskedefältet.

Kollektivtrafik

Staden planerar för en framtida dragning av tvärbanan mot Östberga med en hållplats ett kvarter från parkens sydvästra entré. Detta kommer innebära en radikalt förbättrad tillgänglighet till parkens södra delar och Östberga.

Belysning

Belysningen på Årstafältet ska bidra till trygg miljö. Viktiga gång- och cykelstråk belyses. Ljusmiljön ska vara behaglig och göra det enkelt att orientera sig.

Teknisk försörjning

Vattenförsörjning, spillvatten

Den dagvattenutredning som tagits fram för hela programområdet, visar att åtgärder behöver vidtas inom ny bebyggelse för att dämpa flödestoppar och samtidigt förse dagvattendammen på Årstafältet med tillräckligt mycket vatten vid torra. I planerna för den nya bebyggelsen kommer dagvattnet från gator och torg omhändertas lokalt och ledas mot dagvattendammen.

Elnät- och pumpstation

Inom parken föreslås en elnätstation och en pumpstation i en våning i den norra delen (stadsdelsparken). Pumpstationen behövs för att leda dagvatten till dammen, då det inte är möjligt att anordna en självfallsledning till denna.

Tillgänglighet och parkering

För att parken ska bli tillgänglig för så många människor som möjligt är det av stor betydelse att lutningar på gångbroar och gångvägar är flacka. Parken som helhet är i stort sett plan, vilket ger goda förutsättningar för tillgängligheten för parkbesökarna. Östbergavägen ligger dock delvis på en högre nivå än parken, vilket påverkar tillgängligheten till parkens sydvästra hörn. Göta landsvägs södra entré är inte tillgänglig från Östbergavägen, men alternativa entréer från aktivitetsbryggan och Östbergavägen säkerställer framkomligheten till parkens södra delar. I parkens norra delar ligger dammen och Valla å på en lägre nivå än omgivningen, vilket skapar ett behov av tillgängliga ramper, broar och gångvägar för att ge alla besökare möjlighet att komma nära vattnet.

Tydliga och direkta stråk mellan bebyggelsen, parken och viktiga målpunkter skapar orienterbarhet och överblickbarhet. Orienterbarheten underlättas också av att parkens centrala delar hålls öppna, tydlig skyltning och att viktiga gator fortsätter som gångvägar genom parken.

Kultur- och fritidsverksamheten, fotbollsplanen samt koloniområdet är möjligt att angöra med bil vid behov från Östbergavägen. I anslutning till fotbollsplanen kommer möjlighet finnas att anlägga handikapparkering om behov uppstår. I övrigt hänvisas bilar till allmänt tillgängliga parkeringsplatser på planerade gator i kommande etapper i närhet av parken. I norra delen av Årstafältet planeras även ett parkeringsgarage, som då det är byggt kan användas för allmän parkering för besökare till stadsdelen. Inom ytorna för koloniområdet, kultur- och fritidsverksamheten, och idrottsplatsen kommer cykelparkering att anordnas. Det är främst idrottsplatsen som kräver mycket cykelparkering, vilket beräknas till uppemot 80 platser.

Elnätstationen kommer att försörja bebyggelseetapp 1 och kommer att uppföras i samband med byggnationen inom etapp 1. Detta innebär att elnätstationen kommer att vara möjlig att angöra först efter att gatunätet byggts ut inom etapp 1. Det finns dock inga skäl till att elnätstationen ska uppföras tidigare än kommande bostadsbebyggelse. Pumpstationen nås via parkvägarna i parken.

Konsekvenser

Behovsbedömning

Stadsbyggnadskontoret har utrett om planförslaget medför betydande miljöpåverkan som åsyftas i PBL(2010) 4 kap 34§ eller MB 6 kap 11§. Miljökonsekvensbeskrivningen har samrått med Länsstyrelsen.

Nedan redovisas den samlade bedömningen från miljökonsekvensbeskrivningen för granskningsversionen av detaljplanen. För genomgång av samtliga miljökonsekvenser hänvisas till *Miljökonsekvensbeskrivning för del av Årsta 1:1 (Årstafältet park)* (Tyréns 2015).

Samlad bedömning

Betydande miljöaspekt att beskriva har i behovsbedömningen bedömts vara naturmiljö eftersom exploateringen av Årstafältet berör flera av fältets

identifierade naturvärden. Ytterligare miljöaspekter som bedöms vara relevanta att beskriva men inte betraktas som betydande inom denna detaljplan är vattenmiljö och klimatanpassning, rekreation, risk och säkerhet samt kulturmiljö.

Sammantaget innebär planförslaget att rekreationsvärdena ökar inom planområdet men att naturvärdena påverkas negativt.

De stora ytorna öppen mark som sammantaget ianspråkats riskerar att påverka artrikedomen på Årstafältet. Utbyggnaden bedöms påverka busk- och brynmiljöer och deras funktion som spridnings- och livsmiljöer för till exempel insekter. Påverkan på spridningsfunktion medför risk för försämring för arter i liknande miljöer i södra delen av Stockholms stad. Förutsättningarna för rastande fågel försämras och förutsättningarna för häckning av arealkrävande fågelarter försvinner. Häckning för fågelarter knutna till buskmiljöer försämras.

Det finns även en viss risk att ett stort besökarantal kan innebära ökat slitage på naturvärdena. Fågellivet påverkas negativt av besöksstrycket så att störningskänsliga arter inte nyttjar dammen för födosök och rast i samma utsträckning som idag.

Rekreativsmöjligheterna kommer att öka då parkområden utvecklas för att stärka parken som mötesplats. I parken kommer varierade biotoper och bullskydd att anläggas för att ge ökade upplevelsevärden och fler målpunkter. Tillgängligheten förbättras så att flera människor har goda möjligheter att ta sig dit.

Synliggörandet av Göta landsvägs historiska karaktär innebär en positiv konsekvens för kulturmiljön. Förändringen i topografi gör det dock svårare att avläsa spåren av det gamla kulturlandskapet.

Riskerna avseende farligt godsolyckor är låga då inga rekreationsytor ligger på sådant avstånd från väg med farligt gods eller bensinstation att några skyddsåtgärder krävs. Skredriskerna och även kraven på grundläggning utreds och omhändertas i de tekniska handlingarna där även framtida klimat tas med som en faktor.

Barnkonsekvenser

Parken omvandlas från dagens extensivt skötta landskapspark till en aktivitetspark med många olika ytor för lek och spontanidrott. Parkens innehåll är till stor del inriktat på aktiviteter och lekytor som blir givna målpunkter för barn, ungdomar och familjer. Gång- och cykelvägar samt en ny bro över Huddingevägen kopplar samman parken med omgivande stadsdelar och förbättrar möjligheten för barn att säkert nå parken.

Den barnkonsekvensanalys som tagits fram pekar på vikten av att minska barriäreffekten av omgivande vägar och att skapa trygga barnstråk med säkra korsningar i anslutning till parkens huvudentréer. Norr och väster om parken förslås gångfartsgator med blandtrafik på fotgängare och cyklisters villkor. Det är viktigt att skapa en sådan gatumiljö som uppmärksammar bilister på att det inom området finns oskyddade trafikanter. Det faktum att vattnet får en mer framträdande roll i den nya parken, kan möjligen vara en osäkerhetsfaktor ur

barnperspektiv. Utformningen av Valla å och dagvattendammen behöver därför studeras ur ett barnperspektiv i det fortsatta arbetet.

Tidplan

Planprocess

Nedan redogörs för en övergripande tidplan för projektet under förutsättning att nödvändiga politiska beslut kan fattas enligt angiven tidplan och att detaljplanen inte överklagas.

Granskning	2:e kvartalet 2015
Godkännande i SBN	3:e kvartalet 2015
Antagande i KF	4:e kvartalet 2015
Byggstart	2:a kvartalet 2016

Genomförande

Genomförande i etapper

Utbyggnaden av stadsutvecklingsområdet Årstafältet kommer att ske i flera etapper, och området planeras att vara helt färdigställt år 2030. Parken är central för områdets identitet och attraktivitet. Omdaning av parken är ett arbete som kommer att pågå under många år och det är viktigt att arbetet påbörjas tidigt. Under utbyggnadstiden kommer provisoriska aktivitetszoner och lektytor att iordningställas i takt med att stadsdelen växer fram i avvaktan på att de kan få sina slutliga lägen i parkens aktivitetsbrygga.

Organisatoriska frågor

Ansvarsfördelning

- Stadsbyggnadskontoret upprättar detaljplan och svarar för myndighetsutövning vid bygglov.
- Lantmäterimyndigheten ansvarar för erforderlig fastighetsbildning.
- Exploateringskontoret ansvarar för utbyggnaden av parken. Hit hör alla anläggningsarbeten som krävs, såsom flytt av ledningar, grundförstärkningsåtgärder, plantering och anläggande av aktivitets- och vistelseytor. Även anläggandet av det nya kolonilottsområdet ingår i exploateringskontorets ansvar.
- Trafikkontoret ansvarar för drift och underhåll av alla gator samt även för Årstafältets park.
- Stockholms stadsmuseum medverkar i skötselplaneringar för fornlämningar.
- Idrottsförvaltningen ansvarar för upprättandet av idrottsplatsen.
- Fastighetskontoret planeras ansvara för upprättandet av de nya byggnaderna för kultur- och fritidsverksamhet.

Huvudmannaskap

Stockholms stad är huvudman för allmänna platser inom planområdet.

Trafikkontoret ansvarar för driften av parkmark. En sopsugsanläggning inrättas som gemensamhetsanläggningar för berörda fastigheter.

Verkan på befintliga detaljplaner

Planförslaget innebär att den befintliga detaljplanen Dp 93045 helt upphör att gälla inom planområdet.

Inom planområdet finns inga tomtindelningar eller fastighetsplaner.

Fastighetsrättsliga frågor

Fastigheter, marksamfälligheter och ägoförhållanden

Stockholm stad äger all mark inom planområdet. Berörda fastigheter är förutom Årsta 1:1, Kolonilotten 1 och Enskede Gård 1:1.

Användning av mark

Planområdet omfattar allmän plats med undantag för kvartersmarken inom Kolonilotten 1 samt idrottsändamål och stadsbondgård inom Årsta 1:1.

Fastighetsbildning

Lantmäterimyndigheten ansvarar för erforderliga fastighetsbildningsåtgärder, på fastighetsägarens initiativ och bekostnad.

Område R1:

Fastigheten bildas genom avstyckning av kvartersmark från Årsta 1:1.

Område L (kolonilottsområdet):

Fastigheten bildas genom avstyckning av kvartersmark från Årsta 1:1.

Område Y (Idrott): Fastigheten kan bildas genom avstyckning av kvartersmark från Årsta 1:1.

Områden E1 och E2

Om så önskas kan områdena avstyckas.

Kolonilotten 1

Genom fastighetsreglering införlivas det tidigare koloniträdgårdsområdet, Kolonilotten 1, i Årsta 1:1 när det nya L-området tillträts av föreningen.

Servitut och gemensamhetsanläggningar

Ledningsrätt för starkström samt servitut för tunnel och skyddszon skär genom parken och berör även R1-området. Efter eventuell avstyckning kommer de att fortsätta gälla i styckningslotten.

Kolonilotten 1 belastas av tre ledningsrätter som efter fastighetsregleringen fortsätter att gälla i Årsta 1:1. Fastigheten belastas också av ett servitut för gångväg som upphör att gälla efter regleringen då last- och förmånsfastighet blir en och samma fastighet.

Servitut för allmän gångtrafik avseende x-reservat bildas i R1-området i samband med avstyckning.

Arrenden

Befintliga arrendeavtal, både innanför och utanför planområdet, som har betydelse för planens genomförande kommer att sägas upp. Nya avtal kommer att tecknas.

I parkens södra del finns Årsta Golf som har ett arrende för sin verksamhet. Golfverksamheten kommer att flyttas från fältet när planförslaget skall genomföras och arrendeavtalet kommer att sägas upp i enlighet med avtalets bestämmelser.

Utbyggnaden av parken kommer ske under flera år och vara uppdelat i tid och på delområden. För den del där Årsta Golf är belägen kommer genomförandet inte påbörjas direkt, varför det finns möjlighet för golfen att fortsätta sin verksamhet fram till dess att Exploateringskontoret behöver komma åt denna del. En förlängning av arrendet, under en begränsad tid, hanteras mellan parterna genom avtal.

Idrottsförvaltningen hanterar upplåtelsen av idrottsplatsen till olika klubbar, föreningar, m.m.

När det nya kolonilottsområdet uppförs tecknas ett nytt långt avtal i överensstämmelse med de avtalsmallar som finns för denna typ av upplåtelse. Avtalspart för stadens räkning är Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd.

Ekonomiska frågor

Exploateringskontoret ansvarar för genomförandet av stadsutvecklingsområdet Årstafältet där parken ingår. Projektets investeringsbudget omfattar alla kostnader som uppstår för att iordningställa allmän platsmark, både anläggningskostnader och kostnader av administrativ art, såsom fastighetsbildning m.m. I budgeten finns också medel avsatta för att genomföra flytten av kolonilottsområdet, både vad gäller byggnader och den växtlighet som bedöms vara möjlig att ta med till den nya platsen.

Tekniska frågor

Grundförstärkning

Grundförstärkningar är nödvändiga för att kunna bygga inom planområdet. Flera olika metoder har utretts för grundförstärkning av gator och torg, bl.a. kalkcementpelare och påldäck. Val av metod för grundförstärkning kommer att avgöras i det fortsatta arbetet med projektering av parken. Även kvartersmarken kan behöva grundförstärkas inför att den bebyggs, vilket är en fråga som respektive byggherre får utreda vidare.

Genomförandetid

Genomförandetiden slutar 7 år efter att planen vunnit laga kraft.

Genomförandetiden är satt till 7 år för att kunna sammanstämman med entreprenader i bebyggelsen (bebyggelseetapp fyra) planerad i direkt anslutning till den västra delen av parken (aktivitetsbryggan). Entreprenaden för gator inom det området kommer att göras mellan 2020-21.

Nina Åman
Planchef

Louise Heimler
Stadsplanerare

Max Goldstein
Stadsplanerare